

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1212,

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਆਰਟੀਕਲ 226-ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ-ਕੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਹੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਚੇਣਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ- ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੇਣ ਨਿਯਮ(1961)-ਨਿਯਮ 21 ਤੋਂ 24 -ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ- ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ- ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਚੇਣਾਂ, ਇਸਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੇਣਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੇਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਟਾਲਣ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਪ- ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਅ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੇਣਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੇਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੇਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਚੇਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੇਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ।

10 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆ, ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਹੋਈ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ, ਮਡਲੇਧਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਵਰੂਪ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਦੁਆ, ਜੇ.-ਇਹ ਮਡਲਾ-ਉਧਾ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿਸੀਲ ਪਾਣੀਪਤ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਮਡਲੇਧਾ ਵਿਕਾਸ ਬਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਡਲੇਧਾ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3), ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 21(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ। ਮਡਲੇਧਾ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ IX. ਨਿਯਮ 21(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਾਰਮ X ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ, ਉਕਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਚੁਣਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯਮ 22 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਮਡਲੇਧਾ ਵਿਖੇ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ, ਸਰਦਾਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਸੀ. ਮੁੜਲ, ਐਸ.ਡੀ.ਓ., ਡਰੇਨੇਜ, ਕਰਨਾਲ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ, ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 4 ਨੂੰ ਨਲਥਾ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਰਵਿਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਪੁੱਤਰ ਕਿਰੋੜੀ ਮੱਲ ਵਾਸੀ ਨੈਲਠਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 6 ਸਮੇਤ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ, ਦੀ ਮਿਤੀ ਪੜਤਾਲ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਸੀ. ਮੁੜਲ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ, ਅਰਥਾਤ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਪੁੱਤਰ ਹੇਮ ਰਾਜ, ਵਾਸੀ ਮਡਲੇਧਾ (ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5) ਦਾ ਸੀ। 17 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ। 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ, ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ [ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ। 28(3)] ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1, ਜੋ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ

ਕਿ (i) ਮਨਸਾ ਰਾਮ, (ii) ਛੋਟੂ ਜਾਟ, (iii) ਜਗੋ ਰਾਮ ਜਾਟ, (iv)) ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 5 ਅਤੇ (v) ਤਾਰਾ ਚੰਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 6, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜਗੋ ਰਾਮ ਦੀ ਵੋਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਨਸਾ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 5 ਅਤੇ 6 ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੋਟਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸਨ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੱਥਰੀ ਦੇ ਮਨਸਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸਿੰਕ ਦੇ ਰਿਸਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ 17 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਪਾਣੀਪਤ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਇੱਕ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਸਾ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਸਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਗੈਰ-ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1) (ਬੀ) (4) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਦਿ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਰਨਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ (ਜਾਂ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ), ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਅਗਸਤ, 1961 ਦੀ ਬਜਾਏ 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਸੀ. ਮੁੰਡਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 17 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਮੁੰਡਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਹੈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 19 ਅਗਸਤ, 1961 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4) ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਕ ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 64 ਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਸਲ ਮੰਗਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਰਕੇ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਬਿੰਦਰਾ ਬੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖੇ ਜਾਣ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਦੁਆ, ਜੇ.- ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ 10 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ (1961 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 3) ਦੀ ਧਾਰਾ 121 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਉਪ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

"(a) ਜੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ;

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਝੂਠੀ, ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਫਿਰ ਇੱਕ ਬਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਈਸ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫਿਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹਰਕੇ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ, ਆਦਿ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰ ਭਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ (ਫਾਲਸ਼ੋ ਸੀ. ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) (ਏ) ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1963 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. IV) ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 121 ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਲਈ ਉਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. IV ਦੇ 8(2) (ਏ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1961 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 121 ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਾਥੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 131 ਆਫ਼ 1962, 1 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਕੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121(2) (3) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 115(2) (ਬੀ) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਾਂ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਗਲਤ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵੀ 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 121, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ

ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਵਿਕਲਪਕ, ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰੋ।

ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਝਗੜਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਦਲੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਬੇਰੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇਸਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਟਾਲਣ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ (ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਓਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ, 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਮਿਊਨ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਧਾਰਾ 115(2(ਬੀ)) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ

ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 17 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 14 ਅਗਸਤ, 1961 ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੇ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਿੰਗ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਨਿਯਮ 21 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸੇਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹਰੇਕ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 23 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਿਯਮ 24 ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬਿਹਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ:

24. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ।- (1) ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਣ। ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਜ਼ਬ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਫਿਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਜਾਂ ਸਮਰਥਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ-

(a) ਉਹ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕ ਇੱਕੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4, ਸਬੰਧਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਰਸੀਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ 17 ਅਗਸਤ, 1961 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਕਰਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ 14 ਅਗਸਤ, 1961 ਦੀ ਬਜਾਏ, 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਇੰਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 5 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੈਰੇ 6 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਕਰਨਾਲ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਮਡਲੋਚਾ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੇਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਪੈਕਟ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੈਕਟ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਰਾ 8 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, ਨੇ 17 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਮਿਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਡਲੇਯਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗਲਤੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ। ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ (ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ) ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਮਡਲੇਯਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ 14 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਕਲਮ ਅਤੇ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ 18 ਅਗਸਤ 1961 ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਕਲਮ ਅਤੇ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉੱਥੇ, ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਵਕੀਲ ਸਾਡੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਵੀ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਣਾ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਰਜ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਮਡਲੇਯਾ ਵਿਖੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਡਲੇਯਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਸਲ ਤਰੀਕ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਡਲੇਯਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਹੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ (3) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33(1) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਣਚਾਹੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੱਭਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਦ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 79 ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਨਿਯਮ 28(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਗੰਗਾ ਰਾਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 4, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7. ਜੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਸੀ. ਮੁੰਜਾਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ

ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-

- (i) ਮਨਸਾ ਰਾਮ, ਪਾਥਰੀ ਦਾ ਹਰੀਜਨ,
- (ii) ਛੇਟੂ ਜੱਟ। ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ,
- (iii) ਸਿੰਕ ਦਾ ਜਾਗੇ ਰਾਮ ਜਾਟ,
- (iv) ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5,
- (v) ਤਾਰਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 6।

ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3) ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਪੰਜ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਜਗੇ ਰਾਮ ਦੀ ਵੋਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਸਾ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਕਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 22 (1) (ਬੀ) (4) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 79 ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ "ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰੇਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਕੁਝ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦੋ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਕੇ' ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਐਲ')। ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਕੇ' ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਪੰਜ ਨਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਐਲ' 64 ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4, 18 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਅਸਲ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ, ਦਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 7 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.30 ਵਜੇ 64 ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸੂਚੀ ਉਸਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਵਰਿੰਗ ਲੈਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਕਰਨਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤ ਦੇ। ਇਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ 64 ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰੇ 10 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਤਾ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3, ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਨੇਟ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੰਜ ਅਤੇ ਚੌਠ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਸੂਚੀਆਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਚੌਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਕਈ ਭੌਤਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 22(1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਚੌਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਮਡਲੇਯਾ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

(1) I.L.R (1962) 2 Punj. 74: 1962 P.L.R 213.

(2) A.I.R. 1969 Punj. 83.

(3) 1959 XX E.L.R 75.

ਸੀਮਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਏ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

